

บันทึก

เรื่อง ทหือปัญหากฎหมายว่าด้วยการประมง

(มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๕๕๐)

กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือ ที่ กส.๐๕๐๓(๐๒)/๙๒๕๕ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมประมงได้รับรายงานจากจังหวัดระยองว่า อำเภอแกลงได้รับคำร้องเรียนจากชาวประมงอวนลาก ตำบลปากน้ำประแส อำเภอแกลงว่า ตามปกติเจ้าของเรืออวนลากจะมีอวนลากสำหรับใช้ทำการประมงประจำเรืออย่างน้อยลำละสองปาก มีความยาวเท่ากันบ้าง ต่างกันบ้างเพื่อใช้ผลัดเปลี่ยนกันในการใช้อวนลาก มิได้ใช้พร้อมกันทั้งสองปากในขณะทำการประมงครั้งหนึ่ง ๆ แต่ได้ยื่นคำขอรับอาชญาบัตรและเสียเงินอากรสำหรับอวนลากเพียงปากเดียวเท่านั้น แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ คือ ประมงอำเภอแกลง จังหวัดระยอง ได้ให้ชาวประมงยื่นคำขอรับอาชญาบัตรและเสียเงินอากรค่าอาชญาบัตรสำหรับอวนลากอีกปากตามที่ใช้อยู่จริง ซึ่งชาวประมงอ้างว่าขณะทำการประมงนั้นได้ใช้อวนลากเพียงปากเดียว จึงสมควรที่จะให้ขอรับอาชญาบัตรและเสียเงินอากรสำหรับอวนลากเพียงปากเดียวเท่านั้น

กรมประมงชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ได้ออกอาชญาบัตรให้ตามความเป็นจริงที่ชาวประมงได้ใช้เครื่องมือทำการประมง เพราะมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๕๕๐ บัญญัติว่า “บุคคลใดจะใช้เครื่องมือในพิภพทำการประมงได้ต่อเมื่อได้รับอาชญาบัตรระบุชื่อบุคคลนั้นและเสียเงินอากรตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว” ฉะนั้น ถ้าชาวประมงใช้เครื่องมือในพิภพ (อวนลากเป็นเครื่องมือในพิภพ) แล้ว จะต้องได้รับอาชญาบัตรและเสียเงินอากรตามจำนวนเครื่องมือที่ใช้ ดังนั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า เรือประมงลำใดมีอวนลากประจำเรือเกินหนึ่งปาก และใช้ผลัดเปลี่ยนกัน โดยมีอาชญาบัตรคุมอวนลากเพียงปากเดียว อาชญาบัตรก็ควรระคุมเฉพาะอวนลากปากที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น อวนลากปากอื่นที่อยู่บนเรือสำหรับใช้ผลัดเปลี่ยนทำการประมงที่มีได้ขอรับอาชญาบัตรและเสียเงินอากร จึงเป็นเครื่องมือในพิภพที่มีได้รับอาชญาบัตรและเสียเงินอากร กรมประมงจึงให้เจ้าหน้าที่แนะนำให้ชาวประมงขออนุญาตให้ถูกต้องตามความเป็นจริง แต่ปรากฏว่า ความเห็นของชาวประมงกับความเห็นของกรมประมงยังขัดแย้งกันอยู่และยังไม่เป็นที่ยุติได้

ฉะนั้น กรมประมงจึงขอหารือว่า แนวทางปฏิบัติที่กรมประมงปฏิบัติอยู่ดังกล่าวข้างต้น จะเป็นการถูกต้องตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๕๕๐ หรือไม่ประการใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณา

ปัญหาดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมประมง) แล้ว เรื่องที่หารือมานั้นเป็นปัญหาเกี่ยวกับมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง^๑ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๔๙๐ ว่ามีความหมายเพียงไร เมื่อพิจารณาถึงบทวิเคราะห์ศัพท์คำว่า “อาชญาบัตร” ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๔๙๐ ซึ่งให้ความหมายว่า “ใบอนุญาตซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้แก่ผู้รับอนุญาตเพื่อใช้เครื่องมือทำการประมง” ประกอบกับมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งแห่ง พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๔๙๐ ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลใดจะใช้เครื่องมือในพิภพทำการประมงได้ต่อเมื่อได้รับอาชญาบัตรระบุชื่อบุคคลนั้น และเสียเงินอากรตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว” จะเห็นได้ว่า ผู้ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง จะต้องเป็นผู้ได้รับอาชญาบัตร และจะต้องเป็นบุคคลที่จะใช้เครื่องมือในพิภพทำการประมง และคำว่า “จะใช้” ในมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๔๙๐ เป็นบทบัญญัติที่แสดงเจตนารมณ์ของกฎหมายว่า หากมีเจตนาจะใช้เครื่องมือในพิภพแล้ว จะต้องขอรับอาชญาบัตรและเสียเงินอากรตามข้อเท็จจริงที่กรมประมงให้มานั้น ปรากฏว่า เรือประมงจะมีวนลากสำหรับทำการประมงประจำเรืออย่างน้อยลำละสองปากเพื่อใช้ผลัดเปลี่ยนกัน จึงเป็นการใช้วนลากทั้งสองปาก และเมื่อวนลากเป็นเครื่องมือในพิภพตาม (๑๒) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๔๙๐) ว่าด้วยชื่อเครื่องมือในพิภพ ออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๔๙๐ และวนลากซึ่งเป็นเครื่องมือในพิภพดังกล่าวจะต้องเสียอากรเมตรละ ๕ บาท ตาม ๘.(ค) ในบัญชีหมายเลข ๒ อัตราอากรอาชญาบัตรสำหรับเครื่องมือในพิภพ ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ.๒๔๙๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๔๙๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๔๙๐ แล้ว จะเห็นว่าในแบบคำขออาชญาบัตรและแบบอาชญาบัตรดังกล่าวจะให้ระบุจำนวน ชื่อ และขนาดของเครื่องมือในพิภพ เพื่อแสดงให้เห็นว่าอาชญาบัตรนั้นคุ้มครองเครื่องมือในพิภพตามที่ระบุไว้เช่นนั้นมิใช่ หากได้รับอาชญาบัตรสำหรับเครื่องมือในพิภพอันหนึ่ง จะนำไปใช้กับเครื่องมือในพิภพอีกได้ กล่าวโดยสรุปคือ อาชญาบัตรคุ้มครองได้เฉพาะเครื่องมือในพิภพที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เท่านั้น

จากข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่กล่าวแล้วข้างต้น จึงเห็นว่า ความในมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๔๙๐ หมายถึงอาชญาบัตรที่ออกให้แก่บุคคลซึ่งมีเจตนาจะใช้เครื่องมือในพิภพทำการประมง และอาชญาบัตรดังกล่าวมีผลคุ้มครองเฉพาะเครื่องมือในพิภพที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เท่านั้น สำหรับกรณีนี้ ชาวประมงจะต้องขอรับอาชญาบัตรและเสียเงินอากรสำหรับวนลากทั้งสองปาก และตามที่เจ้าหน้าที่ของกรมประมงได้มีความเห็นว่า ชาวประมงต้องขอรับอาชญาบัตรและเสียเงินอากรสำหรับวนลากทั้งสองปากนั้นย่อมเป็นการชอบด้วยกฎหมาย

^๑มาตรา ๒๘ บุคคลใดจะใช้เครื่องมือในพิภพทำการประมงได้ต่อเมื่อได้รับอาชญาบัตรระบุชื่อบุคคลนั้นและเสียเงินอากรตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว

รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศยกเว้นไม่ต้องให้รับอาชญาบัตรสำหรับเครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใดในท้องที่ใด ๆ ก็ได้

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์
(นายอมร จันทรมบูรณ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๖๓